

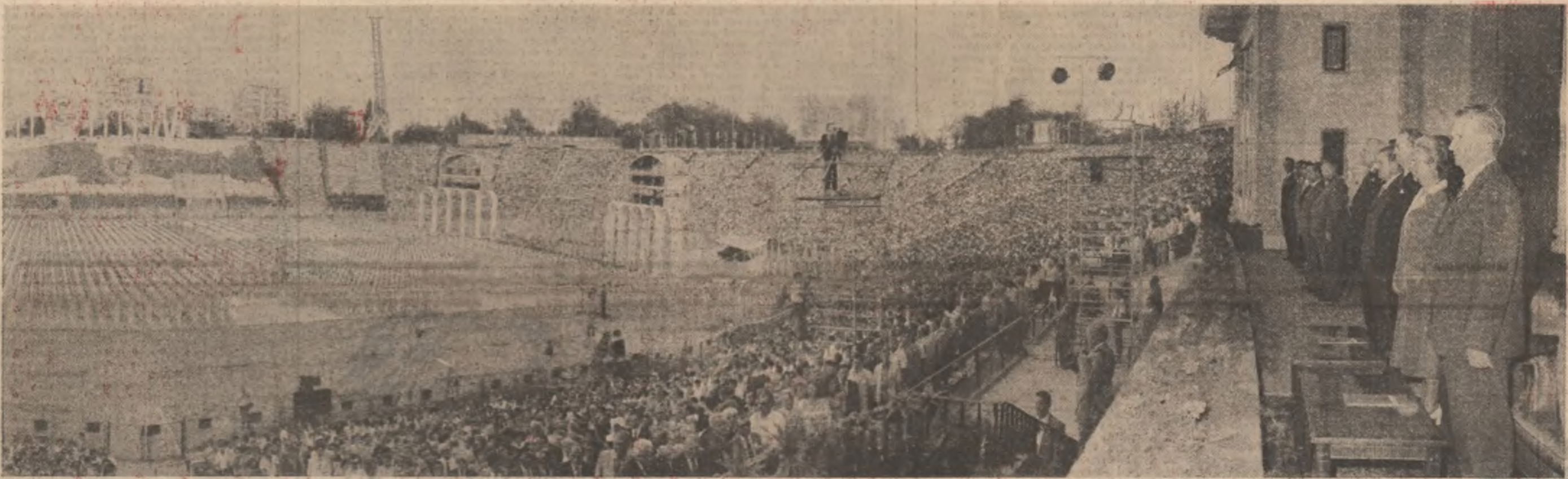

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Proletari din toate țările, uniți-vă!

VIBRANT OMAGIU ADUS SĂRBĂTORII NAȚIONALE A POPORULUI ROMÂN - ZIUA DE 23 AUGUST - ȘI ÎMPLINIRII A DOUĂ DECENII DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

MAREA SĂRBĂTOARE

Sub semnul jubilar al celor două glorioase decenii care fac arcu de boltă al celei mai bogate și mai impetuase epoci din istoria noastră - istorie, Epoca Nicolae Ceaușescu, marea noastră sărbătoare națională se constituie în acel puternic și luminos generic al istoriei prin care au dominat și dobândesc dimensiuni noi, esențiale, însăși prezentul și viitorul țării. Însemnarea aceasta sărbătorească dăna un act eroic, revoluționar care avea să schimbe radical traiectoria existenței noastre ca țară și popor - revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antimperialistă - și evenimentul care ne-a marcat cel mai profund contemporaneității - Congresul al IX-lea al partidului - își pun sigiliul său de spirit pe toate marile înfăptuiri, pe toate marile transformări petrecute în lumea și în viața societății, în munca și în viața fiecăruia dintre noi. În epoca revoluției de acum patruzeci și unu de ani este victoria destinului nostru național.

Forța vie, cea mai trează a țării, partidul nostru comunist a unit pe toate noi de conștiință politică și socială toate eforturile poporului, a inspirat, organizat și condus o bătălie al cărei suprem tel îl reprezentau apărarea intereselor fundamentale ale națiunii, slujirea intereselor sale de libertate și dreptate, neobișnuită și socială, de independență și suveranitate, ridicarea întregii țări la altitudinea socialistă, de progres și civilizație. Rămâne de aceea nepieritor în conștiința și în inima noastră actul eroic, revoluționar de la 23 August 1944. Rămâne necercionată lupta plină de abnegație, de jertfe și sacrificii prin care cele mai înaintate forțe ale națiunii au scris pagini noi de istorie și au înalt prin exemplul lor adevărate mo-

namente de patriotism. Omagiul chipul eroilor din August și din întregul nostru trecut glorios de luptă și izbândă, cinstim de tot ce care cu gândul și cu fapta au dat libertății, marșii care în conștiința istoriei au o singură vîrstă, aceea a dăinuirii veșnice. I-adună pe toți ca într-o uriasă carte deschisă și scrie la lumina și în culorile înalte de vară, actul de la 23 August, isadună pe toți în file de epocă victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antimperialistă iar realitățile noastre de azi, marile edificii ale muncii și creației îi încredințează pe deplin viitorului, în rostirea tuturor sentimentelor noastre de profundă prețuire și recunoștință.

Ce a însemnat și înseamnă libertatea cucerită atunci, cea supremă și încordată în vînta a întregului popor de a-și face, sub conducerea partidului, o viață nouă, un destin mai mult de o sută de Români într-una singură azi, pe planul dezvoltării sale industriale, mai multe Români într-una singură azi, pe planul realizării din învățămînt, știință și cultură, al edificării în plan material și spiritual a unor realități economice și sociale fără precedent. Geografia însăși a țării a cunoscut schimbări de esență fiind practică cu totul și cu totul nouă azi și purtînd semnul împlinirii creațoare sub toate aspectele și în lumina celui mai ridicat potențial economic și social.

Luceafărul

Continuare în pag. a 7-a

TELEGRAMĂ

Tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, Secretar general al Partidului Comunist Român, Președintele Republicii Socialiste România

MULT STIMATE ȘI IUBITE TOVARĂȘE NICOLAE CEAUȘESCU,

Sărbătorind, împreună cu întregul popor, împlinirea a 41 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antimperialistă, precum și a două decenii de la istoricul Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român, vă exprimăm profunda noastră recunoștință și cea mai înaltă prețuire pentru tot ceea ce ați înfăptuit în această epocă de glorioase prefaceri ale pămîntului românesc. Oamenii scriului au fost credincioși Partidului, nobililor sale idealuri, chiar din primul seas al revoluției. Insuflății de pînda fîuritorilor de bunuri materiale, ei s-au strădat să ducă mai departe efortul înaintașilor și să construiască un edificiu al literaturii pe măsura celorlalte zidiri ale acestui timp eroic.

Congresul al IX-lea a marcat începutul unei noi ere în istoria țării, încredințindu-vă suprema funcție de secretar general al Partidului. Directivele Congresului vădeau o gândire cetezătoare, întemeiată pe cunoașterea aprofundată a legilor dezvoltării societății, precum și o încredere nestrămutată în capacitatea de creație pe multiple planuri a poporului nostru. Iată de

ce s-a desșis atunci și calea unei adevărate renașteri a spiritualității românești, a înfloririi nestinjenite a creației literar-artistice. Urmind înflăcăratele Dumneavoastră îndemnul, scriitorii au reflectat cu pasiune și dăruire punctele de foc ale realității contemporane, au făcut din cuvîntul lor încă un mijloc de propagare a umanismului revoluționar, au întîrit legăturile cu oamenii muncii, izvor veșnic via al inspirației, așa cum ați arătat cu atîtea prilejuri. Bucurîndu-ne de grija și prețuirea cu care sînt cîștite eforturile noastre de partid, de Dumneavoastră personal, vom face tot ceea ce ne stă în puteri pentru ca în scrierile noastre să vibreze și mai puternic viața, preocupările și aspirațiile celor pentru care scriem.

Exprimînd încă o dată adevăratele noastre deplină la tot ceea ce întreprindeți spre binele poporului și al țării, vă asigurăm, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, în aceste zile de sărbătoare, că vom răspunde cu și mai mare însuflețire îndatoririlor profesiei noastre, pentru a aduce a contribuție și mai însemnată la modelarea conștiinței cititorilor, la edificarea socialismului și comunismului în patria noastră eternă.

UNIUNEA SCRITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

PRAG DE AUGUST

Războaiele au imprimat totdeauna literaturii o doză de scepticism, de mizantropie care ceneșe peste rîmnoarea eroismului veritabil sau fals. Cînd aproape fiecare familie are un mort sau un mușlat în suflet, cînd mizeria și foamea rod în pătura groasă a societății, e greu să imprimi literaturii surisul forțat ca la fotograf. Pacea, zilele de după război, omul își recăpăta în literatură și viață - suflul cald și întemeietor al umanis-

mului, surisul pierdut între haionete. Un duh de democrație și fraternizare străbatea străzile și cărțile. Tîn minte cit de adinc m-au impresionat, în lecturile-mi din primele zile de pace, poemele Magdel Isanos, cartea de versuri a lui Mihai Beniuc „Un om așteaptă răsăritul”, dar și dramatismul iluminat din „Ceea ce nu se uită” de Eugen Iebeleanu, rostogolirea meteoritică a frazei din „Cartea Oltului” de Geo Bogza „o carte a tumultului geologic”, cum o definea un mare critic. Tot așa mă urmăresc și azi povestirile

despre și de după război ale lui Mihail Sadoveanu, evocarea zilelor de lagăr din memorialistica lui Zaharia Stancu, romanul Războiul lui Ion Sărauc de Cezar Petrescu și proza lui Ionel Teodorescu, dar și - din auzite - conferințele pacifiste și profund umaniste ale lui Lucian Blaga, la Sibiu.

De ce edumera de mai sus? Pentru că, dincolo de reînnoțirea literaturii cu fata lu-

Al. Andrițoiu

Continuare în pag. a 7-a

CINTAREA ROMÂNIEI Epoca înfloririi

În șirul manifestărilor culturale consacrate sărbătorii naționale a poporului român - ziua de 23 August - și împlinirii a două decenii de la Congresul al IX-lea al P.C.R., se înscrie și expoziția prilejuită de finala celei de-a V-a ediții a Festivalului național „Cîntarea României”, găzduită sărbătorește de Muzeul de artă al R.S.R. Expoziția a fost deschisă luni, 19 august, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, într-o atmosferă festivă, caracteristică acestor zile.

Expoziția organizată de C.C.E.S., Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Ministerul Educației și Învățămîntului, Uniunea Generală a Sindicatelor și Uniunea Tineretului Comunist, ilustrează multiple domenii ale creativității românești, prin expozate dintre cele mai reprezentative. Ea are un caracter sintetic și oferă o imagine complexă a realizărilor în sfera creației tehnico-științifice și literar-artistice. Fotografii și mășete ale marilor construcții ale epocii reprezintă tot atîtea imagini ale realiza-

rilor și cititorilor din ultimii douăzeci de ani. Prima din șirul de săli amenajate cu acest prilej expune, într-o etalare inspirată, apariții editoriale grupate pe domenii. Un spațiu amplu este consacrat cărții social-politice, în deosebi serilor și volumelor din opera tovarășului Nicolae Ceaușescu - „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, volume din gîndirea economică, social-politică, filozofică, din domeniile științei, artei și culturii, ale președintelui României, contribuții de seamă la dezvoltarea, creșterea, a teoriei și practicii revoluționare, la îmbogățirea gândirii social-politice contemporane, precum și numeroase volume omagiale. Alte vitrine ilustrează diversitatea activității editoriale, expunînd cartea tehnico-științifică. Un loc special revine lucrărilor științifice ale tovarășului academician doctor inginer Elena Ceaușescu, traduse în numeroase limbi de circulație internațională.

Gheorghe Buluță

Continuare în pag. a 3-a

CREAȚIE ȘI ANGAJARE

Suișul istoriei

Viața popoarelor este marcată de evenimente istorice care se detașează cu o strălucire aparte, cu semnificații simbolice. Lumina lor învinge negura timpului și ajunge egal tuturor generațiilor. Ele devin mindria națiunii și aparțin conștiinței de sine a acestora.

În podia anilor care o îndepărtează tot mai mult, ziua de 23 August 1944 este tot mai mult a noastră, a tuturor. Tot mai limpede sînt semnele sale, destinul în care ne-a așezat. Nimeni, astăzi, în România nu se mai îndoieste că altă cale istorică pentru țara noastră nu era de urmat. Că de întoarcerea armelor împotriva fascismului pe care întreg poporul român a dorit-o cu atîta ardore a depins suiful ulterior al istoriei. Fiecare izbîndă crește din marea jertfă națională careia atîta ostași români i-au cedat tîna ra viață pentru ca sîntul pămînt al patriei să fie eliberat. Doar cu acest mare preț de sacrificiu și devotaune - libertății naționale i-a putut urma, în chip atît de armonios, eliberarea socială, revoluția.

Virgil Teodorescu

Continuare în pag. a 7-a

GENERAȚIA CONGRESULUI IX

Necesitatea valorilor

Într-o istorie îndelungată cum a fost cea a românilor, problema politică a supraviețuirii peste vicisitudinile s-a pus într-un mod acut. În literatură această situație a generat nu numai o conștiință specială a nevoii de sacrificii, care unește într-un tot unitar cele două capodopere ale creației noastre populare - **Miorița** și **Mesterul Manole** - și se regăsește în multe alte opere, ci și o aspirație mai profundă către cultivarea frumosului, către intruchiparea lui în viața poporului, în portul său, în dans, în modul de vorbire, în ceremonialele fundamentale.

Dacă existența înseamnă aspirație către dăinuire, către permanență, literatura și arta reprezintă, în mod inevitabil, o formă sublimată a acestei aspirații. De-a lungul istoriei noastre, toate conștiințele au dat glas unei astfel de nevoi a valorilor, au militat pentru realizarea lor. Se poate spune cu drept cuvînt că și astăzi unitatea profundă a literaturii noastre se asigură prin cultul valorilor ei ca expresie a

Dumitru Bălăeț

Continuare în pag. a 6-a

Vibrant omagiu adus sărbătorii naționale a poporului român — ziua de 23 AUGUST — și împlinirii a două decenii de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român

Perioada ultimelor două decenii de civilizație românească, indiscutabil, se află sub semnul unor impresii puternice, care le-au adus pe acestea să se împlină, rod al deschiderilor complexe pe care le-au aduse pe urmele vizionării și realismului Congresului al IX-lea al partidului. Imaginea pe care o avem astăzi asupra momentelor importante petrecute în acest răstimp este de natură să imprimе o constatare a cărei valabilitate se sprijină temeinic și organic pe însăși puterea creatoare a poporului nostru. Această constatare — eliberată de tentația retoricii simpliste — va reține elementele indubitabile ce conțin eforturile uriașe, materiale și spirituale, probele adică, esențiale capabile să argumenteze devenirea și consolidarea unui destin eroic și fecund.

SENTIMENTUL PATRIEI — SENTIMENTUL CONSTRUCȚIEI

Privity de întreaga ei complexitate, problematica social-politică-economică-culturală a acestor două decenii motivează — într-o etapă istorică în care lumea a fost și este confruntată cu grave „seisme” socio-politice — adevărata noastră față de tot ceea ce a însemnat și înseamnă spirit constructiv în stare să se manifeste și să își susțină însempelul care-i sunt definiții pentru puterea duratei sale. Orice încercare de retrospectivă, obiectivă fiind, nu va putea ocoli adevărul potrivit căruia, poporul român, avind conștiința devenirii sale istorice, s-a exprimat în toate domeniile de activitate cu o consecvență care-i pune în lumină trăsăturile de esență, acelea prin care și-a reliefat coordonatele morale și de acțiune.

Consecvența nu este o stare, ci o trăsătură de elită atunci când aceasta se manifestă în numele virei unei nații, la scară planetară. Or, consecvența noastră a fost resimțită — inclusiv de spiritele bintuite de calcul și premeditat scepticism — drept o necesară și autentică modalitate de revigorare a încrederii în spiritul umanist, în valorile ce dau strălucire și sens oricărui demers. Păstrăm și ideea și nobilul metafora la o comodă măturătură, este cert că demersul românesc a trezit nu doar interesul dar și admirația vocilor umaniste de pretutindeni.

Înt-un moment precum acela pe care-l inaugura Congresul al IX-lea al partidului, sentimentul devenirii avea nevoie de o restructurare a valorilor, moștenirea acestora nu se mai putea mărgini la o pasivă contemplare. Spiritul românesc era chemat să participe creator la consolidarea și împlinirea ființei naționale. Perioada anterioară acestui moment de referință lăsa serioase urme în conștiință iar spulberarea prejudecăților nu putea să nu întimpline rezerve cu atât mai mult cu cât, cu autoritate, noi zori politici își cereau dreptul la o altă existență. Una care să respire în aerul curat, nemanevrat și nemanevrabil al unei civilizații ce își formează cu demnități și adevăr principiele. În datele esențiale ale cuvintării istorice rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la hotărâtorul Congres al IX-lea al partidului se vor regăsi, în toată această perioadă la care ne referim, principiele de esență ce conferă autenticitate și strălucire devenirii noastre.

„BAZA LARGĂ A GENIULUI NAȚIONAL”

Un popor nu-și poate desăvîrși ființa istorică fără să aibă o etapă de construcție — conștiința rădăcinilor și, implicit, a valorilor pe care le moștenește și pe care are datoria morală să le cultive, nuanțându-le într-o continuă dialectică a aprecierii constructive. Or, spulberarea unor „valori” conjuncturale era un prim pas spre înțelegerea cuprinzătoare a ceea ce urma să devină. Dacă „zestrea” economică, precară, aceea cu care am pornit la drum după cel de-al doilea război era și se resimea ca o evidență în nici un caz îmbucurătoare, în schimb, spiritul românesc alinase culmi care ar face cinste și ar susține nobilitatea oricărei culturi care nu își inventează trecutul, necum operele. După „tatonările” dogmatismului nu se mai putea concepe continuitatea decât în cel mai autentic și durabil sens, acela pe care-l imprimă noile valori, nuclele ale unei conștiințe colective aflate într-un proces de legitimă afirmare.

Este un merit, de argumentație istorică, ale cărui consecințe se văd în însăși plenitudinea cu care cultura română — în fapt civilizația românească — s-a dezvoltat organic și autoritar în acești ani de construcție multilaterală, pașnică. Demnitatea spirituală a patriei și-a înnoștat existența cu opere în măsură să-i desăvîrșască profilul iar dimensiunea acestora n-o poșăi separa de dinamica cuprinzătoare a devenirii patriei.

„Credem — pentru a ne reaminti cuvintele celui ce întrubișează sentimentul deplin al spiritului românesc — că nici o literatură puternică și sănătoasă, capabilă să determine spiritul unui popor, nu poate exista decât determinată ca însăși la rîndul ei de spiritul aceluiași popor, întemeiat adică pe baza largă a geniului național”. Regîndînd cu poezia națională sursele perene, în fapt, ne situăm istoric pe poziția ce se revendică de la un trecut eroic, susținîndu-i spiritul printr-o constelație de valori pe măsură. Construcția, indiferent de domeniul la care

o raportăm, înseamnă durată, adică devotament „întru și prin faptă”. Nu se poate concepe pe un teren gol în sens material după care rolul creator nu-și poate exercita semnificativitatea decât alina vremea de creație stimulatoare de deschideri. Or, deschiderea înseamnă perspectivă iar aceasta pornește din temerile moștenirii spre a se împlini. Repetarea în circuitele la dezvoltarea lor valorează a unor opere de primă mărime era împiedicată de războaiele, ceea ce puternice plăduri de înțelegere, recunoaștere motivată de o altă adevărată înțelegere, funcționamente novatoare, darăci cu puternice resurse pentru a-și susține pretenziile. În acest sens, dezvoltarea și afirmarea literaturii române din ultimele două decenii nu pot decât să confirme un anume tip de vitalitate creatoare — prezente poporului nostru — aceea ce își sublimază și recunoaște valorile, creștînd, totodată, propria ei constelație, fascinantă, purtătoare de durată. Aceste motive înțeleg perspectivele ce își revendică poziția de la nuclele de acțiune, exprimate, ca într-o cartă a devenirii, de viziunile documente ale Congresului al IX-lea al partidului. Este, pentru temelia acestei ipoteze, îndeajuns să privim și să înțelegem formele de relief atinse în devenirea sa de însăși devenirea românească. Aceasta explică strălucita capacitatea sa de performanță, altfel spus, conștiința ridicată la rang de afirmare plină.

Ca o împlinire — patria. Prin acuratețea și prospețimea cu care își susține viziunile creatoare, necontaminate de prejudecăți, beneficiare ale unui climat material-spiritual în care n-au ce căuta canoanele steroide, rigide, previzibile. Afirmarea personalității în toate planurile atinge astfel o dimensiune ce își alege din plin virtutele. Imaginea acestei dimensiuni este profilul demn, consolidat prin efort și consecvență, prin neîstovită participare constructivă.

FESTIVALUL NAȚIONAL „CINTAREA ROMÂNIEI” — SPAȚIU DE AFIRMARE A GENIULUI CREATOR AL POPORULUI

Una dintre cele mai complexe modalități prin care spiritul creator — înțeles la dimensiunea întregii țări — își manifestă valențele este poezia neîntreput. Festivalul național „Cintarea României”. După cum se știe acesta a prins viață — în contextul primului Congres al educației politice și al culturii socialiste — la îndemnul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndemn ce argumenta atitudinea morală a crezului său revoluționar, potrivit căruia, nu există îndatorire mai de preț decât aceea de a sluji poporul, de a-și spori bunăstarea, de a-și ridica gradul de cultură și civilizație. În concepția secretarului general al partidului, „Festivalul național „Cintarea României” constituie cel mai larg cadru de intensificare a activității culturale-educative, al participării maselor largi populare la dezvoltarea valorilor spirituale noi ale patriei — o formă nouă de afirmare a talentului, sensibilității și geniului creator al poporului nostru”.

Pornind de la datoria patriotică pe care o avem noi, cei de azi, de-a continua și nuanța virtuțile tradiției, și, totodată, de a crea altele, capabile să ne exprime în ochii noștri și ai viitorului, această idee generoasă și-a câștigat de îndată un statut distinct, toamă prin amplasarea și varietatea manifestărilor pe care le găzduiește. Al. festivalul, încorporează în însăși spiritul ce-l animă, trăsături ce ne aparțin autentice și plene: dragoste de patrie, putere de creație, de afirmare multilaterală. Reliefant este

faptul că a generat o stare a creației (în sensul larg) în toate domeniile de activitate, mai mult, a creat o atmosferă stimulatoare, absolut necesară, prielnică afirmării fiecăruia, indiferent de vîrstă, profesie, naționalitate.

O prețioasă cucerire — putem afirma acest lucru intrucît beneficiem de dovezile experienței dobîndite în edițiile sale de pînă acum — a acestui festival numit, nu întimplător, „al muncii și creației libere” este reflectarea și afirmarea modalităților de creație specifice epocii în care trăim, în interdependența cu reactualizarea sensurilor culturale perene. Vom menționa o apreciere a secretarului general al partidului, una dintre multele existente, semnificativă în ordinea de idei la care ne referim: „Festivalul muncii și creației socialiste „Cintarea României” trebuie să găsească în toate etapele și săte, țării — pe care politica partidului și statului nostru le-a ridicat la o viață nouă, înfloritoare — un larg cîmp de afirmare, ducînd la manifestarea puternică a minunatului geni creator al țării noastre, care a făcut, de-a lungul secolelor, atîtea comori de artă și, totodată, la afirmarea spiritului nou în muncă și viață, la stimularea talentului, hărniciei și spiritului creator ale maselor de țărani, ale tuturor oamenilor muncii de la sate, a mîinii patrioțice de a participa la făurirea socialismului în România”.

Descoperirea și promovarea noller talente a condus, cum era de așteptat de altfel, la imprimarea unui climat competitiv merit a apropia pe cit posibil răzuițele artistice ale amatorilor de rafinament și sensibilitate valorică a artiștilor profesioniști.

Evidența acestei constatări este demonstrată de pleiada spiritelor creatoare contemporane care, prin participarea lor nemijlocită, au îm-

pregnat manifestărilor acel grad de profesionalitate absolut necesar, cerut de exigențele estetice înscrise în statutul său. Festivalul național „Cintarea României” nu și-a mărginit formele de manifestare doar la spectacolele festive — acestea încununează „arderea” etapelor pregătitoare —, el își sprijină existența pe întreprinderea și continuitatea activităților sale. Pe de altă parte, oamenii de cultură și artă și-au făcut și își fac din prezența lor în mijlocul artiștilor amatori o posibilitate viabilă de cunoaștere și nu în ultimul rînd, o declarație de intenție de a stabili un dialog profitabil cu cei ce le recepționează mesajul.

Festivalul național „Cintarea României” a consacrat dreptul — în virtutea statutului său — tuturor oamenilor muncii de-a fi, deopotrivă, beneficiari ai valorilor culturale și creativi efectivi ai acestora. Lărgirea continuă a ariei lui tematice explică nu doar experiența — pozițivă — acumulată dar și capacitatea sa de direcționare a elanurilor creatoare din toate domeniile de activitate. Așa încît, el a creat condițiile desfășurării unui vast proces de creație, fiind și cadrul cuprinzător al popularizării cercurilor tehnice și științifice. Inteligența, entuziasmul — cu efecte benefice în orice domeniu — au fost și sînt întredite în climatul unei continue și democratice confruntări. Evident, fiind o mișcare complexă are menirea de a contribui — prin mijloacele sale specifice — la perfecționarea conștiinței politice (etice, morale, culturale) și a educației întregului popor. El este, din acest punct de vedere, un cadru social ce înlocuiește existența prin faptul său de principiu, acela de-a sprijini și afirma manifestările creatoare, purtătoare de frumusețe și adevăr.

INCREDEREA ÎN FRUMOS

Contextul istoric la care ne-am referit este aureolat de recunoașterea unor momente de referință în ceea ce privește însăși devenirea patriei: sărbătorirea a două decenii de la Congresul al IX-lea al partidului care a prelatat și luminează durata acestei perioade de August '85. Constatări (în definitiv, comode) potrivit cărora două decenii înseamnă un timp scurt în istoria unui popor, i se pot aduce dovezi materiale și spirituale, mai bine spus împliniri, ele însele semnificative și deci capabile să pună în cumpănă sensul indoielnic pe care îl conține.

Explicativ — obiectiv — nu ar putea ocoli activitățile care susține și afirmă „desăvîrșirea” creatoare nemaiîntîlnită petrecută în acești ani, ea însăși, consecință logică a unor eforturi materiale și spirituale fără precedent, sprijinite organic de programele ce au stat la baza congreselor devenirii. Este îmbucurător să constatăm, participanți și mator la vreaa întregii națiuni creatoare a fiecăruia, întru devenirea patriei. Afirmarea acestei conștiințe, evident, a necesitat crearea acelor pirghii sociale menite a consolida structurile unui proces istoric el însuși în devenire. Redimensionarea spiritului creator, obligat să rupă canoanele inerției, și mai mult, să-și consolideze propriile-i valori a fost una dintre autenticile exprimări ale unui popor generator de inițiativă și încredere în frumos. Ceea ce cu îndreptățire a fost afirmat în repetate rînduri de secretarul general al partidului referitor la spiritul revoluționar își găsește deplina confirmare în operele acestor decenii, puncte de referință pentru mersul generațiilor viitoare.

Revenind la motivul acestor considerații, putem aprecia că spectacolul-festiv prilejuit de etapa republicană (a cincea) a Festivalului național „Cintarea României”, desfășurat într-o atmosferă grandioasă, a constituit o puternică probă de vitalitate artistică. S-au reunit, într-un spectacol-frescă, virtuțile manifestărilor colective și individuale, acelea care prin strălucirea artei interpretative au dat strălucire însăși ideii de noblete a festivalului.

Demonstrația — pentru că a fost o demonstrație de virtuozitate și frumusețe — a însemnat afirmarea unor experiențe artistice ajunse la cristalizarea dovedind calitatea inefabilă a autenticității faptului de creație.

Desfășurat în prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a altor reprezentanți din conducerea de partid și de stat, spectacolul, la care și-au adus contribuția exponenții formelor artistice din întreaga țară, a demonstrat o tonică și nu mai puțin impresionantă acuratețe artistică.

Animînd marea sărbătoare națională a poporului român, grandioasa manifestare-spectacol de pe cel mai mare stadion al țării a constituit, totodată, un omagiu patetic, cu profunde rezonanțe, adus secretarului general al partidului, întemeietorului acestui impresionant cîntec, de mare amploare, numit Festivalul național „Cintarea României”.

Viorel Sâmpetean

Imagini de la marele spectacol omagial de pe stadionul „23 August”

Epoca înfloririi

Urmare din pag. 1

consacrand prestigiul peste hotare al gîndirii științifice românești. Volumele expuse redau o imagine completă a vieții culturale-științifice românești contemporane.

Sînt expuse, de asemenea, în sălile următoare, obiecte de artă și artă decorativă, precum și o mare varietate de creații ale artiștilor amatori, îndeosebi în domeniul artelor plastice de inspirație populară.

Un loc important este ocupat în această expoziție de exponatele care ilustrează realizările științifice și creația tehnico-științifică de masă în cadrul Festivalului național „Cintarea României”, astfel încît să fie reprezentată amploarea născării de invenții și inovații, marelui număr de brevete obținute, largă participare a tuturor categoriilor de creatori de bunuri materiale și valori spirituale, la Festivalul național care a ajuns la cea de-a cincea ediție. Fotografii și grafice, intercalate între machete și obiecte ce reprezintă realizări din toate aceste domenii întregesc modalitățile de cuprindere a unor

realități sociale și cultural-științifice de o mare bogăție și diversitate.

Atrag atenția lucrările de artă populară realizate de creatorii participanți la Festivalul național „Cintarea României”, care ilustrează simțul artistic, fantezia și originalitatea, echilibrul cromatic, armonia formelor, exuberanța creației folclorice românești.

Sub genericul „Epoca Ceaușescu — epoca înfloririi tuturor județelor țării”, expoziția ilustrează deopotrivă perpetuarea unor valori tradiționale și ritmurile accelerate ale ultimelor două decenii în viața românească, legăturile de complementaritate între creația și inventivitatea unor specialiști de înaltă clasă și creația de masă, între universul tehnico-științific și domeniile frumosului, între valorile patrimoniului cultural național și inovația artistică. În această diversitate se manifestă însă vizibil — și expoziția relevă acest lucru — unitatea de fond a creativității și spiritualității românești în toate ipostazele sale. Standul Capitalei, amenajat de Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului, ilustrează sugestiv prin varietatea

și bogăția exponatelor selectate, asemenea întregii expoziții — avîntul creator al celor antrenați în această adevărată manifestare a muncii și creației colective, care a reunit la ultima ediție aproape 5 milioane de participanți. Cifre, grafice și obiecte, imagini sintetice și imagini concrete reprezintă amplasarea și caracteristicile unui fenomen definitor pentru ultimele două decenii — Festivalul național „Cintarea României”, raporturile dintre ideea și realizările imediate, complexitatea și modalitățile diverse de manifestare a potențialului creator al oamenilor din Capitală și din toate județele țării. Componentele expoziției dedicate activității editoriale, literaturii, teatrului, muzicii, cinematografiei atestă dezvoltarea deosebită a acestor domenii ale creației în ultimele două decenii, în climatul de deplină afirmare a libertății de creație și de manifestare a personalității artistice.

Aspectul sălilor și al intrării este într-adevăr conform cu intenția organizatorilor, adică sărbătorească, adecvat caracterului omagial al acestui manifestări expoziționale de excepție, înscrisă ca o realizare deosebită în calendarul festiv al acestor zile de sfîrșit de august.

Iubirea de patrie, II (Ed. Eminescu, 1985) de Ioan Alexandru cuprinde, ca și în titlu, o colecție de eseuri...

Intia sugesție pe care o pune poetul aici vine din verificarea istorică, proprie Răsăritului, aceea care dă „dreptul națunilor”...

Universalitatea este aici cea dintâi înțelegere înțelesurilor doctrinei, însă Ioan Alexandru a adăugat și alte elemente la elaborarea lui...

CRONICA LITERARA IOAN ALEXANDRU: Iubirea de patrie (II)

Inte de despărțirea civilizațiilor folosite. Formă este „sărbătoare”, adică comemorare, extracție a umanului din conținutul „poeziei cotidiene”...

«Crestomatie de literatură română veche»

«Crestomatie de literatură română veche», cum este cea scosă recent la Editura „Dacia” (1984) de către un colectiv al Institutului de istorie și teorie literară...

«Crestomatie de literatură română veche»

editor în parte. Lăsați Botez, V. Căndea, G. Ceaușescu, I. C. Ciopina, Nețcu, Ștefan Moraru, Stela Toma și Găbriela Văduva...

„Proiectul fenomenologiei epice a spiritualității române în dezvoltarea sa istorică”

„Proiectul fenomenologiei epice a spiritualității române în dezvoltarea sa istorică” oferă Mihail Diaconescu...

Fenomenologia ca metodă epică

abilități senzoriale (romana) Speranța poartă totuși în subtext sensul reabilitării proiectului...

Necesitatea valorilor

nevoii de permanență, prin respectul ce li se „vine”, prin grația cu care se cer a fi înconjurate...

Necesitatea valorilor

pagină de manuscris — diferă de tropii, de imaginile unei națiuni de vârfuri ori de păstori...

nar construite în răceala de Boras getic răscuțit spre stele, în gerul sufleteasc al unei ființe prea iubitoare...

O astfel de însușire de viziuni este cu totul în spiritul liricii desfrumate de poet și o admirabilă poezie în proză...

Artur Silvestri

part interesant de cercetare a literaturii române vechi — el ridică problemele de editare pe care le ridică textele...

Nicolae Georgescu

Continuare în pag. 7-a

„PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA ÎNFRÎNGEREA GERMANIEI HITLERISTE”

de Gh. Zaharia și I. Cupșa

EDITURA POLITICĂ, 1985

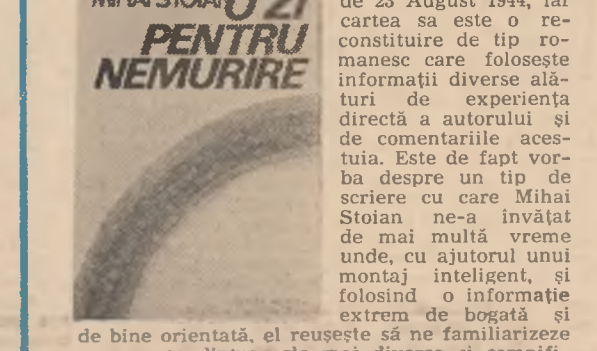

Volumul semnat de Gh. Zaharia și Ion Cupșa, apărut sub egida Institutului de Studii istorice și Sociale...

„O ZI PENTRU NEMURIRE”

de Mihai Stoian

EDITURA MILITARĂ, 1984

Ziua pentru nemurire de care se ocupă Mihai Stoian este ziua de 23 August 1944, iar cartea sa este o reconstituire de tip romanesc...

„23 AUGUST 1944”

Documente, vol. III și IV

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ, 1985

Editura științifică și enciclopedică continuă tipărirea documentelor legate de insurecția românească de la 23 August...

CENACLUL „NUMELE POETULUI”

Vineri, 30 august, a.c., la sediul redacției revistei „Lucaferul”, București...

P.C.R. și actul istoric de la 23 August 1944 în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu

Există în istoria poporului român nemăsurate evenimente remarcabile, pagini deosebite de care, prin concentrarea lor, prin sensul lor profund revoluționar, patriotic și prin perspectivele pe care le-au deschis destinelor României și stăruie în focul conștiinței și te-dreptății să le cunoști până la mări adâncimi pentru a le putea sesiza toate consecințele și învățămintele și pentru a le evoca și semenilor tăi spre a rămâne mereu viu în memoria neamului românesc, și poftida curgerii nesfârșite a timpului.

Un asemenea epocal eveniment îl reprezintă revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă începută în istoria ză de 23 August 1944, care a constituit actual energie de voință al întreaga noastră națiune, strălucită afirmare a voinței poporului român de a zdrobi orice dominație străină, de a fi liber și deplin stăpîn în țara sa, de a-și hotărî singur destinele.

Tot astfel cum pe întregul flux al evenimentelor noastre prin vreme — din adîncimea istoriei și pînă astăzi — deosebite Epoci Nicolae Ceaușescu — grație gândirii științifice, revoluționare, cutozătoare a marelui bărbat politic aflat la cîrmă partidului și statului nostru — au permis magistrale evaluări cu caracter met științific, și în problematica analizării pregătirii, desfășurării și însemnătății evenimentelor memorabile petrecite în vînta fierbinte a anului 1944, s-a putut înregistra, din 1965 încôace, renunțarea la povara ideilor preconcepte, a dogmelor și judecăților fetișizante, simpliste, vulgarizatoare, rigide, a labururilor de tot felul care au sufocat curent — pînă în 1965 — cunoașterea reală, colectivă a faptelor, a vieții, evaluarea corectă a istoriei așa cum a fost ea.

Defrîind cu deosebit curaj și cu largi deschideri comuniste, terenul cunoașterii istorice și în zona problematicii care ne preocupă în acest articol, gîndirea cutozătoare, revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care străbate ca un fir roșu prin monumentală sa opoia teoretică și practică a avut a dezvoltării din 1965 încôace, de fapt a avut a răsturna tezele neștiințifice, denaturări și falsurile care se cubăriseră în istoriografia anilor 1944-1965. E lesne de înțeles că pentru a fi înfățurate din gîndirea românească, din realitatea vieții noastre fenomenele triste care ne îndepărtaseră atît de mult de ceea ce ne-a fost poporul român specific dintodeauna se impune o judecată guvernată de adevăr, respectul pentru valoarea științifică autentică a istoriei și, mai presus de orice, o mare dragoste pentru propriul popor, pentru înaintași, pentru gîndul și fapta lor de bine, care s-au încrustat cu litere de aur pe firul evenimentelor noastre prin vreme.

Omul de excepție, Omul de mare omenie, Omul de un remarcabil curaj și de o nedesimnitate principialitate revoluționară, comunistă, care a fost stîrnit acru de vreme și-a făcut apariția la timpul potrivit pentru a aduce — cu dreptă măsură — lumină și în acest domeniu al istoriei și istoriografiei, domeniu atît de apropiat firii și sufletului nostru, al tuturor locuitorilor străbunei patrii românești, tovarășului Nicolae Ceaușescu și-a legitimat de la bun început și și-a dovedit consecvent așesamentul față de „cea dinlău care a nații” — cum denumea istoria Nicolae Bălcescu. De pe urma noii realități intervenite omul cu Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român au avut a beneficia Nicolae Ceaușescu și-a profesor de istorie. La ora de istorie unită și unitară pe care din 1965 pînă astăzi — ne-a predat-o și ne-o predă sistematic tovarășul Nicolae Ceaușescu — prin grandioasa sa opoia teoretică și practică — am fost și sîntem cu toții prezentați am fost și sîntem participanți activi la redobîndirea, încredțările de care atîta vreme am fost lipsiți în trecut. Și astfel de salturi colective s-au produs — cu efecte pozitive — și în perimetrul cunoașterii obiective a evenimentelor istorice ale anilor 1944-1945.

Istoria noastră glorioasă păstrează cu litere de aur încrustate la cotele înalte ale anului 1944 aprecierea tovarășului Nicolae Ceaușescu conform căreia: „Semnalul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă l-a constituit insurecția armată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român, în alianță cu alte forțe politice, precum și cu armata”. Se află ac, într-o exprimare sintetică, toate temeinic surprinse finalitatea și înțelesul intervenției în vînta fierbinte a anului 1944, începînd cu istoria ză de 23 August — a unei complexe personalități care a condus, din treaptă în treaptă, la maturizarea condițiilor necesare producerii saltului revoluționar.

În opera tovarășului Nicolae Ceaușescu se află temeinic demonstrat faptul că — în perioada ascensiunii și a scurtei dominații legionare, ca și a dictaturii militarofasciste antonescane, a existat în țara noastră o largă opoziție — mai mult sau mai puțin manifestă — mai mult sau mai puțin tacită —, dar dintre toate curentele ei componente nici unul nu a avut o concepție revoluționară, antifascistă atît de completă, temeinică și acută ca a Partidului Comunist Român. Aceasta, prea bine se cunoaște, pentru că partidul comunist — de pe poziții revoluționare — se situa exact la polul opoiz al orientării morbide spre agresiune, oprismare, obscurantism religios paroxistic, sovinișm și rasism, spre adularea infernalei mașini naziste și a ideologiei holocaustului care o seconda. Conștiința poporului român a reacționat prompt — prea bine se știe — împotriva fascismului, în virtutea bunului simț, a unei omenii organice, a rațiunii, a spiritului său revoluționar.

În tabloul sumbru și contradictoriu al vremii, P.C.R., în ilegalitate, constituia singurul nucleu de împotrivire nu numai disciplinat, dispunînd de structuri conspirative bine articulate, dominat de impulsul dăruirii revoluționare pînă la jertfă, dar și cu o largă cuprindere, a sensului convulsivilor „sociale — merend de la perimetrul național” pînă la cel universal. Acesta era un partid înarmat cu o teorie social-politică încheată, explicinduo istoria pe baza determinismului obiectiv și fiind ei însuși în stare de a face istorie.

De altfel, stut este, de cînd a intrat în viața politică — pe poarta din față a istoriei — așes partid se remarcase prin asemenea calități. Un document dăcînd din primii țai ai existenței partidului comunist consemna în acest sens, cu mari semnificații: „Partidul nostru n-are o singură zi lipsită de zbucium. Arrestările, schinguirile, perchezițiile, confiscările facemază un lanț neîntrerupt în viața sa. Dar întotdeauna stăruim să ne înlocuim în războiul furtunii, așa și partidul nostru rămîne neamovabil în lupta pe care l-o împoie războiului, la trage puterea vitală din aspirațiile grandiozității și nici o prigoană n-are putea să-l răpună”. Era acesta un adevărat legământ făcut de partidul comunist la bătă istorice, un legămint care a fost urmat cu neabătută consecvență pînă la victoria, în marșaralul 23 August 1944.

În perspectiva timpului — așa cum în mod deosebit apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu în opera sa — actual istoric de la 23 August 1944 ne apare simbolic, semnificativ, expozala cea mai înaltă a strădaniei partidului nostru de a săși cu abnegație revoluționară sacrul ideal al poporului român de a zdrobi orice dominație străină, de a fi liber și deplin stăpîn în țara sa, de a-și hotărî singur destinele. Pe aceea ce a conceput și întreprins pentru asigurarea triumfului de la 23 August 1944, partidul nostru a dovedit, încă o dată, că în istoria zbucimată a poporului român nu a existat un alt partid politic care să fi servit cu atîta abnegație interesele întregii națiuni, cauzăi naționalei independenței și suveranității României.

Meritul istoric al P.C.R. este al altui mare neperior în fața istoriei pentru tot ceea ce-a determinat prin actul petrecut la 23 August 1944 cu cit, hărăziți permanenți de adevărații stăruim burghez, așes în repetate rânduri foarte mulți dintre ei, judecați, condamnați și întemnițați, de asemenea în repetate rânduri, o serie de comunisti de primă linie — și-au consumat ani mulți — după război. Pedepsele ce le-au fost aplicate unora dintre ei „ar fi trebuit” să fie executate încă mulți ani de rîde înainte dacă n-ar fi intervenit actul de la 23 August 1944.

În mod concret dorim să reținem atenția cu faptul că, sub regimul dictaturii militarofasciste, 11 000 de persoane întemnițate de activitate comunistă, antifascistă, antihitleristă au fost arestate, judecate și condamnaate. S-au dat în total 300 de sentințe de condamnare la moarte dintre care 72 au fost executate.

Este drept, proporțiile represaliilor fasciste din alte țări — din Germania, Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, de pildă — n-au fost atîtnse în România acelor ani. Aceasta pentru că intensitatea mișcării comuniste, antifasciste de la noi a fost de natură să pună regimul în garcă, să-l împiedice a se lansa în aventuri represive de largă anvergură.

Considerăm potrivit a aminti și faptul că, în aceeași perioadă a anilor 1940-1944, din cuprinsul transilvan ce ne fusese răpit prin adușul Dictat de la Viena, la 23 august 1944, au fost duși în Germania hitleristă la muncă forțată 170 000 de oameni, dintre care mulți comunisti și antifascisti. Dintre ei erau și 70 000 au supraviețuit „tratamentului” și, mai ales, lagărelor hitleriste.

Din tabloul îmenselor suferințe produse de regimurile timpului luptătorilor pentru libertatea poporului și a țării, pentru salvarea independenței României să desprindem, pe deplin justificat, în chip simbolic, exemplul lui Iulian pe care ni l-a oferit și ni-l oferă pe care l-a oferit istoriei tovarășul Nicolae Ceaușescu. După cum este prea bine cunoscut, de cînd a intrat în mișcare comunistă și pînă la 23 August 1944, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost în repetate rânduri arestat, anchetat, judecat și întemnițat pentru activitatea sa revoluționară, comunistă. Timp în care a continuat să lupte, învingînd cu eroism orice fel de obstacol.

După cum este cunoscut, și-n cazul său ca și al altor activiști de seamă ai partidului comunist internați în lagărul de la Tg. Jiu una în preajma declanșării evenimentelor de la 23 August 1944, partidul a militat pe baza unui plan chibzuit alcătuit în prealabil pentru evadarea unei evadări, fie a eliberării din detenție. În cele din urmă, în ce-l privește pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe alți activiști de seamă, cadre de bază ale partidului, datorită insistențelor față de autorități și administrația lagărului de la Tg. Jiu au fost eliberați cu puțin înainte de 23 August 1944. Aceste eliberări n-au fost nici pe departe întemnițare. Ele erau efectul unor neîntrerupte eforturi ale partidului.

La 4 august 1944 pînă, în aceste condiții, dincolo de porțile ghîmpate ale lagărului din Tg. Jiu, cu sentimentul datoriei partinice și patriotice împlinite, luptătorii Nicolae Ceaușescu.

În viața sa, a altor multor activiști de seamă ai partidului, de fapt în existența partidului comunist începea atunci o etapă nouă, hotărîtoare în felul ei și asupra destinelor României.

Un loc important îl ocupă în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu sublinierea faptului că — în condiția aspră a anilor premergători marii cottoiri de la 23 August 1944 — Partidul Comunist Român l-a revenit datorita de a suporta pe umerii săi principala presiune a imperatiivelor naționale excepționale. Meritul său esențial a constat în faptul că — în ciuda unor dificultăți numeroase și foarte greu de descris în puține cuvînte — și-a asumat voluntar misiunea istorică de a pregăti înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă în România și s-a achitat cu cinste de această misiune. El a acționat din umbra ilegalității — timp de două decenii împlinite —, din sediul clandestin, dintr-o serie de verigi legale și semlegale în care se putea camufla din închisori și lagăre, chiar și din interioarele forțelor armate, oriunde reușea să-și constituie un cap de pod. În primul rînd, pentru a semăna vîntul de luptă, pentru a năvăli în țară împotriva lui, pentru a aduce în țară, a-l de temeiri precis conturate și logice, a o transforma în îndignare și apoi îndignarea în fapte de luptă! În al doilea rînd, pentru a contacta centrele de opoziție, a le ar-

În măsura în care această era să pună, deșigur, pînă la marea acestor pe interesul național vital, fiind apel la națiunea noastră să se supună înaintea ei, să se supună la dominația hitleristă și la războiul împotriva ei. Este al bătă la adresa oligarhiei comuniste și antifasciste, al marelui război și al domniei hitleriste, alături de alți activiști de seamă ai partidului comunist.

„Toate acestea, firește, se petrecuseră în măsura în care dominația hitleristă pe care la pînă și în vînta în continuarea — Partidul Comunist Român nu mai putea fi un partid de masă — așa cum fusese în țara noastră — și un partid de masă, un partid politic important care și propunea să facă o politică mare, cu largă perspectivă, așa cum a și făcut-o, inițiativa organizată, dinamizînd și conducînd la victorie lupta antimonarhică, antifascistă și antiimperialistă din România, începînd în septembrie 1940 și sfîrșind-o, în chip măreț, la 23 August 1944, dovedindu-se pe deplin capabil să impună pe această platformă toate forțele politice, combinate. Explicatia de fond a reușitei constă în faptul că adevărată largă de masă la punctul său de vedere, partidul comunist și-a dobîndit-o pentru că s-a identificat nu doar teoretic sau lozincar, ci prin intervenții prompte, directe și de răsunet cu interese imediate ale nației.

În chip deosebit am dorj să subliniem faptul că tactica supă, telurice clare ale luptei pe care a inițiat-o și condus-o în victorie, l-au permis Partidului Comunist să-și apropie pînă la conștient de ideal și de forță de sacrificiu nemurărîră combatanți — care nu au aruncat-o nici în fața grelelor încercări de atîtna și atîtna patrioți care, neapurtat de atunci carnul roșu de comunist, s-au comportat — în gînd și în faptă — ca niște autentici comunisti.

„În anii premergători celui de-al doilea război mondial și în timpul războiului — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu — Partidul Comunist Român a fost singurul partid politic din România care s-a ridicat cu toată hotărîrea, împotriva fascismului și a războiului, organizînd și conducînd mari bătălii de clasă și antifasciste”. Într-adevăr, nici un alt partid sau organizație politică nu a avut în acel întreg interval de timp o concepție clară precum P.C.R., în legătură cu principalele căi ale salvării națiunii din fața marilor primejdii intervenite odată cu 6 septembrie 1940. Într-o serie de documente, programatice, de inestimabilă valoare teoretică și practică, P.C.R. a stabilit o realitate linie tactică și strategică pe deplin validată istoric în cursul evenimentelor epocale declanșate la 23 August 1944. Mai devreme sau mai tîrziu, potrivit cu nivelul lor de înțelegere, toate celelalte partide și grupări politice au venit spre P.C.R. și și-au acceptat punctul de vedere. Istoria stă martoră cu argumentele-i indiscutabile că, din lînga noapte a suferinței unui întreg popor, s-a ieșit la 23 August sub steagul purtat cu strănscie prin

furturi de Partidul Comunist Român și conform cu orientările tactice și strategice ale acestui glorios partid.

23 August 1944 a însemnat, pentru o victorie politică a unei omenii politice, o victorie cu caracteristicile de la comunisti și materializată în chip feroce, pe coordonatele pe care le-au avut permanent sub supraveghere și control direct comunistii. Ei au gîndit consecvent la realizarea unei ample coaliții politice, mergînd de la P.C.R. și pînă la monarhie, și din treaptă în treaptă, au ajuns să construiască această coaliție astfel încît, în timpul evenimentelor declanșate la 23 August, comunistii reprezentau unicul partid politic care avea legături și colabora cu toate partidele, grupările, organizațiile și personalitățile antifasciste, antihitleriste din țară. Această situație l-a permis partidului comunist să joace un rol politic hotărîtor care depășea cu mult posibilitățile sale organizatorice, angajamentul său numeric în desfășurarea vîntătoasă a evenimentelor din August 1944. Roul de prim plan jucat de P.C.R. în toate fazele pregătirii și înfăptuirii actului de la 23 August 1944 l-au creat un puternic ascendent politic în raport cu celelalte partide și organizații politice, l-au permis să preia și să mențină inițiativa politică și să imprimе un curs revoluționar desfășurării, începînd chiar de la 23 August 1944, a întregii vieți politice și a evenimentelor care s-au succedat în istoria țării.

Manifestîndu-se ca forță lucidă și foarte hotărîrită să lupte pînă la victoria finală, P.C.R. a dovedit multă maleabilitate, intransigență și dibăcie în a asigura — pînă în cele mai mici amănunte — conspirativizarea acțiunii hotărîtoare care avea să se declanșeze la 23 August 1944. Cheile tuturor „seifurilor” în care s-au găsit adăpostite tainele pregătirii acțiunii care avea să se producă la 23 August 1944 s-au aflat tot timpul la comunisti, acest lucru s-a putut bine se știe și nu a putut fi pînă acum și nu va putea fi vreedată contestat de nimeni cu argumente serioase, de nici un factor obiectiv de bună credință.

În astfel de condiții s-a putut acoperi întregul acțiunea pregătitoare. Așa se face că numeroase rapoarte trimise la Berlin pînă în pragul zilei hotărîtoare — prea bine se cunoaște — aveau asigurări ferme că, în România, Ion Antonescu și autoritățile hitleriste erau deplin stăpîne pe situație. În astfel de coordonate n-avem decît să ne întrebăm cu toții: Ce s-ar fi întimplat dacă Ion Antonescu, Gestapoul sau alte autorități ar fi aflat, la modul concret, cite ceva dintre toate cele ce se pregăteau, ce măsuri represive ar fi fost luate, ce execuții ar fi fost ordonate?

Iată termenii de bază în limitele cărora putem acorda deplinul nostru respect și aduce supremul nostru omagiu partidului comunist, activului său de bază care a pregătit noul drum al României, înfruntînd multiple greutăți, depășind repetate obstacole, riscîndu-și la tot pasul libertatea, chiar și viața!

În vara anului 1944 — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu, condițiile interne au devenit favorabile trecerii la înfăptuirea revoluției. În țară se accentua nemulțumirea maselor populare, se intensificau și căpătau o tot mai mare amploare acțiunile de luptă și de sabotare a mașinii de război. În rîndul armatei creștea

nemulțumirile împotriva participării la războiul nedrept, alături de Germania hitleristă...

Pe plan internațional aveau loc, de asemenea, schimbări importante în favoarea forțelor antifasciste și antiimperialiste, îndeosebi ca rezultat al marilor victorii obținute de armata sovietică, precum și al luptei celeritate țări din coaliția antifascistă, al mișcării de partizani din diferite țări ale Europei.

În aceste condiții interne și internaționale favorabile, partidul, împreună cu celelalte forțe politice și cu armata au hotărît trecerea la acțiune, prin declanșarea insurecției armate la 23 August 1944.

Acesta a reprezentat semnalul începerii revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. El a însemnat arestarea guvernului de dictatură militarofascistă al lui Ion Antonescu și formarea unui guvern de uniune națională din care făcea parte și P.C.R. El a însemnat începerea din aceeași noapte a luptei împotriva Germaniei hitleriste.

Întreaga armată, împreună cu gărzile patriotice — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — au lichidat în cîteva zile unitățile militare germane, eliberînd capitala și cea mai mare parte a țării.

„Din septembrie, armata română, împreună cu armata sovietică au trecut la lupte pentru eliberarea Ardealului de sub ocupația horthystă-hitleristă. La sfîrșitul lunii octombrie 1944 întregul teritoriu al patriei a fost eliberat.”

Toate cele pînă acum înfățisate converg spre cîteva întrebări pe care orice cunoscător și iubitor de istorie trebuie să le pună și să se încerce a le răspunde: Dacă nu ar fi dispus de toate atuurile mai sus amintite — structuri organizatorice flexibile, o concepție politică elaborată, temeinică, vizibilitate în perspectivă, eroism — cum ar fi reușit Partidul Comunist să pună în mișcare un spectru atît de larg de forțe dispersate, unele fără nimic comun între ele, altele funcții rivale, inclusiv grupări anticomuniste? Cum ar fi urzit din loc mecanismul voit întepenit al partidelor burgheze, cum ar fi putut influența și mobiliza cercuri militare de prim rang? Cum ar fi ajuns să abordeze comunistii Palatul regal, să-l facă pe monarh să negocieze cu ei, să determine arestarea dictatorului și predarea sa de către regele în mina partidului revoluționar, să declanșeze lupta armată împotriva trupelor hitleriste ș.a.m.d.?

În împrejurări extrem de dramatice, crunt prigonit Partidul Comunist Român a devenit, prin clarviziunea luptătorilor — și, prin perseverența și mobilitatea acțiunii, prin spiritul de sacrificiu și, mai presus, prin faptul că a acționat în cursul necesar, obiectiv al istoriei, o adevărată inimă a națiunii române. Pe o asemenea poziție se afla Partidul Comunist Român atunci cînd a sosit istoria ză de 23 August 1944. Acoperit de glorie, de merite neperior în fața istoriei, el ieșea la 23 August 1944 din ilegalitate adîncă în care se aflase și pentru prima dată în istoria sa dobîndea posibilitatea de a participa la guvernarea țării. În viața acestui partid, în viața României începe un nou euf, căreia îi aducem cu toții și acum o mare cinste cu ocazia sărbătoririi împlinirii a 41 de ani de la declanșarea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

După mai bine de patru decenii de la producerea în România a evenimentelor epocale de la 23 August 1944, desigur, în istoria ză de 23 August o realității, al faptelor, al datelor înscrise în firul timpului a putut îndrepta — și a îndreptat practic — atîtea și atîtea nepotriviri pe care, unii, din motive foarte diferite au încercat să l-e așeze în sarcină, se mai întîlnesc și azi, peste hotare istorici sau preținși istorici certăți cu obiectivitatea, cu supremul judecător ale respectării adevărului științific, indivizi care încearcă să introducă în circuitul „informației” unele puncte de vedere și interpretări care nu pot decît să prejudicieze cunoașterii reale a evenimentelor tratate. Nu a fost și nu este rostul acestui articol de a aduce în discuție asemenea deformări ale istoriei dar existența lor determină, trebuie să determine în continuare o atitudine hotărîită de combatere argumentată, cu toată energia și cu ajutorul datelor și concluziilor indiscutabile aflate la îndemina istoricului. A nu proceda în acest fel ar însemna să se lase cale liberă tuturor acelor care — din motive diferite, cu justificări improvizate — fac din falsitatea istoriei o practică probabilă care le legitimează felul obiectiv de a se comporta. Și acest lucru nu trebuie să l-e permisă la infiniți! Mai ales cînd fabulațiile lor, răsămădăurile pe care le profesează vizează probleme fundamentale din existența unui popor, probleme de natura celor la care ne-am referit mai sus.

Înalta noastră cinste pentru Augustul fierbinte din 1944, în hronicul de vremi adună într-un imens buchet cele mai frumoase flori ale recunoștinței și înaltei prețurii datorate partidului care ne-a condus far în nenumerate furturi și spre mari biruinți, datorate — în același timp — strălucitului conducător al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de pumele și activitatea cărui este legată indiscutabil istoria evenimentelor noastre prin vreme contemporane.

Sub această aură aniversăm ziua de 23 August în acest an 1985 — într-o atmosferă de puternic avînt creator, acționînd strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru transformarea în viață a istoricelor hotărîri adoptate de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, pentru înfăptuirea neabătută a politicii interne și externe a partidului și statului nostru.

Acesta este, în fond, omagiu cel mai înalt pe care-l putem aduce strălucitorului triumf de la 23 August 1944 și tuturor acelor care, învingînd multiple obstacole și neezitînd a face învingînd jertfa supremă, au deschis un nou curs în istoria României, în viața poporului nostru.

Prof. univ. dr. Gh. I. Ioniță